

Heemkundevereniging
"DE HEERLIJKHEID HERLAAR"

Jaargang 9, nr. 1

maart 2003

COLOFON

Bestuur:

Fr. van Dommelen, voorzitter
telefoon 5513151
M. van Griensven, secretaris
telefoon 5513363
Th. van de Wetering, lid
telefoon 5512880
F.C. Cooijmans, lid
telefoon 5514359

Adres secretariaat:

Nieuwstraat 28,
5271 AD Sint-Michielsgestel

Bankrelatie:

Heemkundevereniging
"De Heerlijkheid Herlaar"
Rabobank Sint-Michielsgestel
Rekeningnummer: 13.36.98.742

Contributie Heemkundevereniging:

€ 15,00 per jaar voor leden
€ 10,00 per jaar voor gezinsleden
€ 5,00 Aspirantleden
€ 25,00 Donateurs/begunstigers

Openstelling documentatie-centrum

Zolang de vereniging niet beschikt over een 'Heemhuis' is het mogelijk, na afspraak, bij de secretaris boeken, tijdschriften en tekeningen in te zien.

Periodiek Den Heertgang:

Verschijnt vier maal per jaar

Redactie:

M. van Griensven
Th. van de Wetering

Redactie adres:

Nieuwstraat 28
5271 AD Sint-Michielsgestel

Lay-out en drukwerk:

Drukkerij "Herlaar"
F. den Otter

Tekening Oude Toren:

J. Lurinks

INHOUD

Veldnamenonderzoek (N.v.Hengstum)	blz. 2
Herdenkingskruis voor de Michaelkerk (M.v.Griensven)	blz. 10
Wie weet hier iets over? (Th.v.d.Wetering)	blz. 12

Toponiemen/veldnamen

Veldnamen in Sint-Michielsgestel

Nico van Hengstum

Dan lopen we de Patersberg op. Zeker van deze kant af gezien lijkt het een hele berg. Op de Patersberg gaan we rechtsaf in de richting van het natuurgebied De Pettelaar. Op deze onverharde weg liggen links de hogere zandduinen en rechts het Dooibroek: een wereld van verschil. In het Dooibroek zijn percelen afgezet met hakhoutwallekes en knotwilgen. Vlak voor een grote rustieke hoeve gaat de wandelroute naar rechts, een bosgebied in. Dit bosgebied heet ook de Pettelaar.

Uit een beschrijving van een wandeltocht uit deze tijd.

Akte van overdracht voor schepenen van 's-Hertogenbosch door Gerard Walter Walterszoon van Beek aan Jacob Zebertus van Groeningen namens Johanna, weduwe Jacob Hermanszoen, en haar kinderen, van het vruchtgebruik van een veld in het Doobroek, 1547, met retroakte, 1534 2 charters

Akte uit het archief van Haanwijk, huis, 1393-1929

Het is goed wandelen en fietsen in het Dommeldal tussen Den-Bosch en Sint-Michielsgestel, een kleinschalig landschap met een belangrijke en interessante natuur en historie. De mensen die er regelmatig komen zullen de bovenstaande beschrijving herkennen: de Patersberg, op de terugweg richting Den-Bosch, de Dooibroek en de Pettelaar. De Dooibroek komen wij ook tegen in een veel ouder geschrift, een akte uit het jaar 1547 uit het archief van Haanwijk. De akte gaat over een veld in het Dooibroek, misschien zijn de mensen van de wandeling uit onze tijd er vlak langs gekomen. Men schrijft in de akte geen Dooibroek, maar Doobroek. Er worden ook nog drie personen met naam genoemd - Gerard Walter Walterszoon van Beek, Jacob Zebertus van Groeningen en Johanna, weduwe Jacob Hermanszoen.

Namen worden gebruikt om iets of iemand 'aan te wijzen'; wij kunnen daarvoor ook de

wijsvinger gebruiken maar namen werken vaak makkelijker. Niet alleen personen krijgen daarom een naam - in de meeste culturen is de naamgeving van een persoon een plechtige gebeurtenis - maar ook steden, dorpen, gehuchten, rivieren, beken, kanalen, straten en wegen. Vroeger had ieder veld, iedere akker, weiland en boomgaard, ieder stukje grond dat in gebruik was, ieder opvallend punt in de omgeving, een eigen naam.

In de tijd voordat Napoleon het wettelijk regelde, werden personen meestal aangeduid met de eigen voornaam en door te vertellen van wie ze een kind zijn gevolgd door een bijzonderheid. Toen hadden persoonsnamen vaak een betekenis, de mensen moesten begrijpen over wie je het had; ze spraken over de dikke, de kale, de bakker en die uit Groningen. Nu werken wij met bijvoorbeeld sofinummers maar die gebruiken wij niet in het dagelijkse leven. Huizen hebben postcodes en huisnummers, percelen zijn door

